

7.5.2009

Dnro 1677/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki

LOPPULAUSUNNON MÄÄRÄAIKA OLI LIIAN LYHYT

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 11.5.2008 päivätyssä kantelussaan Lahden kihlakunnan poliisilaitosta siitä, että hänelle loppulausunnon antamiseen varattu määräaika oli kohtuuttoman lyhyt.

---

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Kantelijaa ja kahta muuta henkilöä epäiltiin muun muassa tapon yrityksestä, ja heidät oli vangittu.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario A päätti, että asianosaisille varataan tilaisuus loppulausunnon antamiseen. Loppulausuntoa pyydettiin perjantaina 2.5.2008 ja sen antamiselle varattiin aikaa 8.5.2008 asti.

Kantelun mukaan 1.5.2008 päivätyt esitutkintapöytäkirja saapui kantelijan avustajalle 6.5.2008. Saadun selvityksen mukaan samana päivänä kyseisestä lakiasiaintuomistosta saapui poliisilaitokselle viesti, jossa pyydettiin toimittamaan pöytäkirjasta puuttuvat kaksi sivua. Ne lähetettiin poliisilaitokselta seuraavana aamuna telefaxilla.

Selvityksen mukaan loppulausunnot tulivat määräaikaan mennessä muilta asianosaisilta paitsi kantelijalta. Jutun tutkija rikosylikonstaapeli B soitti kertomansa mukaan 8.5.2008 kantelijan avustajalle ja tiedusteli, antaako kantelijaloppulausuntoa. Avustaja ei selvityksen mukaan osannut vastata tähän.

Pöytäkirja valmistettiin 9.5.2008 lopulliseen muotoonsa ja toimitettiin syyttäjälle. Tämän jälkeen samana päivänä tuli kantelijan avustajalta telefax, jossa katsottiin, ettei kantelijalle ollut annettu riittävästi aikaa valmistella puolustustaan ja kysyttiin, miksi loppulausunnon annettiin niin vähän aikaa. B soitti kantelijan avustajalle ja loppulausunnon annettiin lisäaikaa 12.5.2008 asti, johon kantelijan avustaja selvityksen mukaan tyytyi.

Kantelija antoi loppulausuntonsa 11.5.2008. Siinä pyydetty lisälausunto päätettiin hankkia keskusrikospoliisilta.

3.2

Kannanotto

Esitutkintalain 42 §:n mukaan ennen esitutkinnan päättämistä asianosaisille on varattava tilaisuus esittää esitutkintaviranomaiselle lausuntonsa esitutkinnassa kertyneestä aineistosta, jos se on omiaan jouduttamaan tai helpottamaan asian käsittelyä tuomioistuimessa.

Loppulausunnon pyytäminen ei ole pakollista. Laissa ei myöskään ole säädetty loppulausunnon antamisen määräajasta.

Joka tapauksessa on selvää, että määräajan tulee olla kohtuullinen. Mitään tarkkaa yleistä sääntöä ei käsitykseni mukaan voida asettaa vaan määräajan pituus riippuu kunkin tapauksen erityispiirteistä. Jos loppulausunnotmenettelyyn päädytään, tulee sille luonnollisesti varata aikaa niin paljon, että se voi ylipäätään täyttää tarkoituksensa eli jouduttaa tai helpottaa asian käsittelyä tuomioistuimessa. Tämä tarkoittaa käsitykseni mukaan sitä, että määräajan on oltava niin pitkä, että asianosaisella on todellinen mahdollisuus riittävästi perehtyä esitutkinta-aineistoon sekä esittää kattavasti ja perustellusti näkemyksensä esitutkinnasta ja sen tuloksista sekä muun muassa mahdollisesta lisätutkinnan tarpeesta. Avustajan ja päämiehen välinen neuvottelukin voi olla tarpeen.

Tässä tapauksessa esitutkintapöytäkirja ja loppulausuntopyyntö on lähetetty postitse perjantaina eli niiden on voitu olettaa saapuvan kantelijan avustajalle aikaisintaan maanantaina (sitä paitsi kantelun mukaan asiakirjat saapuivat avustajalle vasta tiistaina). Määräaika loppulausunnotlle päättyi torstaina. Kysymys ei ole ollut erityisen suppeasta esitutkinta-aineistosta ja kantelija on ollut epäilyttävästi vakavasta rikoksesta.

Katson, että loppulausunnotlle tässä tapauksessa alun perin annettu määräaika ei ole ollut riittävä. Tätä mieltä ovat lausunnoissaan olleet myös apulaispoliisipäällikkö ja lääninhallituksen poliisiosasto.

Asiaa arvioitaessa on otettava huomioon, että kantelija on sittemmin saanut lisää aikaa loppulausunnotleen. Lisäksi apulaispoliisipäällikön mukaan loppulausunnotjen määräaikoihin on kiinnitetty huomiota poliisilaitoksen sisäisessä koulutuksessa. Pidänkin riittävänä, että saatan käsitykseni liian lyhyestä loppulausunnotjen määräajasta rikoskomisario A:n tietoon.